

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Autodiagnoza dostępności instytucji kultury

Wstęp

Dokument wspiera proces analizy zasobów instytucji kultury w zakresie dostępności, zwłaszcza dostępności programu i pracy z publicznością. Jest kluczowy w ramach programu „Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury”, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus”.

Praca nad autodiagnozą powinna zostać zainicjowana przez zespół skierowany do realizacji zadania w instytucji kultury tak szybko, jak to tylko możliwe. Wysiłek wypełnienia tego dokumentu ma być wspierany przez trenera-tutora podczas sesji tutoringu on-line. W dowolnym momencie i w zakresach wybranych przez zespół projektowy, warto zaprosić do autodiagnozy innych pracowników i pracownice instytucji. Dobrym rozwiązaniem jest zaproszenie do niej osób, które na co dzień nie pracują z publicznością (dbają o czystość, są pracownikami administracyjnymi, kadrowymi czy technicznymi).

Ze względu na obszary, których dotyczy autodiagnoza – w części refleksji powinny wziąć udział osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze oraz pracownicy instytucji, którzy bezpośrednio pracują z publicznością o szczególnych potrzebach, są w stanie przywołać kluczowe zagadnienia czy przywołać opinie publiczności.

Autodiagnoza zakłada procesowe przyglądanie się instytucji. Nie jest możliwe szybkie i intuicyjne wypracowanie odpowiedzi na wszystkie pytania. Zachęcamy, żeby do namysłu nad pytaniami czy zadaniami z autodiagnozy dołączyć dowolne narzędzia badawcze, na przykład obserwację zachowań publiczności z niepełnosprawnościami i osób starszych podczas wydarzeń (więcej o narzędziach

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

badawczych: publikacja Narodowego Centrum Kultury pt. „Narzędziownik. Diagnoza w kulturze”; [link](#)).

Pomocne może być też dołączenie do autodiagnozy efektów ewaluacji projektów czy działań dostępnych oraz wsparcie całego procesu lekturą, na przykład, raportu o stanie zapewnienia dostępności z 2021 roku.

Pracę nad autodiagnozą musi poprzedzić lektura [Modelu Dostępnej Kultury](#).

Centrum Kultury ZAMEK w Poznaniu – wstęp

Centrum Kultury ZAMEK jest największą w Wielkopolsce samorządową instytucją kultury, a jej siedzibą jest dawny Zamek Cesarski. Podstawowym celem naszej działalności jest zapewnienie dostępu do kultury dla wszystkich osób, które chcą uczestniczyć w życiu społeczno-kulturalnym miasta, niezależnie od ich zainteresowań, pochodzenia, stopnia sprawności czy sytuacji ekonomicznej. Cel ten realizujemy poprzez interdyscyplinarne działania programowe z obszarów: filmu, literatury, sztuk wizualnych, muzyki, teatru i szeroko rozumianej edukacji i animacji kulturowej. Dodatkowo w CK ZAMEK funkcjonuje 19 stałych pracowni artystycznych (m.in. fotografii, ceramiki, filmu, w tym chóry).

Wśród podstawowych celów i sensów funkcjonowania naszej instytucji są: zacieśnianie relacji z uczestnikami(-czkami) naszego programu, stałe poszukiwanie kontaktu z nowymi grupami odbiorczymi oraz poszerzanie grup odbiorczych.

Najważniejsza dla naszej działalności jest realizacja dobrej jakościowo codzienności programowej poprzez znane formaty: wystawy, projekcje filmowe, spektakle, koncerty, spotkania, dyskusje, warsztaty, a także inne, nowe formy zwiększające zaangażowanie uczestników(-czek).

Na co dzień CK ZAMEK jest otwartym miejscem, do którego wejść może każdy, aby uczestniczyć w organizowanych wydarzeniach, obejrzeć zamkowe wnętrza albo po prostu odpocząć. W ciągu roku naszą instytucję odwiedza blisko pół miliona osób.

Centrum Kultury ZAMEK jest również gospodarzem całego budynku. We wnętrzach dawnej rezydencji cesarskiej swoją siedzibę mają m.in. instytucje kulturalne, takie jak Teatr Animacji, Centrum Sztuki Dziecka, Filharmonia Poznańska i Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956. Znajdują się tu również księgarnia, kawiarnie, restauracje i kluby. W przestrzeniach Zamku swoje biura ma 72 stałych najemców, dodatkowo (uśredniając) 5 razy w miesiącu występują wynajmy czasowe.

W CK ZAMEK zatrudnionych na etat jest około 120 osób, współpracujemy z osobami twórczymi, artystycznymi, badaczkami i badaczami społecznymi, animatorami i animatorkami, nauczycielkami i nauczycielami itp., ale także z przedsiębiorcami, osobami graficznymi, projektantkami i projektantami, architektami i architektami, wśród nich są również osoby z niepełnosprawnościami, ale także osoby, które o dostępności nie wiedzą nic.

ZESPÓŁ I NASZE KOMPETENCJE

- 1. Czy w instytucji została podjęta oficjalnie decyzja o rozwijaniu dostępności?**
 - a) Tak.
 - b) Nie.
 - c) Nie wiem.
- 2. W jaki sposób ta decyzja została ogłoszona?**
 - a) Zarządzenie dyrektora.
 - b) Ogłoszenie w czasie zebranie zespołu.
 - c) Mail do zespołu.
 - d) Publikacja informacji na stronie internetowej lub w mediach społecznościowych.
 - e) Nie została ogłoszona.
 - f) Nie wiem.

Komentarz: Zaznaczone odpowiedzi dotyczą powołania zespołu ds. dostępności CK ZAMEK dla osób z niepełnosprawnościami. Zespół został powołany zarządzeniem nr 15 z dnia 30 października 2018 roku. Od tego czasu oficjalnie podjęto decyzję o rozwijaniu dostępności w naszej instytucji i komunikowane jest to w sposób ciągły. Dodatkowo wejście do projektu „Projektowanie uniwersalne kultury” w 2025 roku zostało ogłoszone w trakcie zebrania, mailem do zespołu, publikacją informacji i jest w sposób ciągły komunikowane osobom pracującym w CK ZAMEK.

3. Czy w instytucji jest osoba pełniąca funkcję koordynatora/koordynatorki do spraw dostępności (lidera/liderki do spraw dostępności, specjalisty/specjalistki do spraw dostępności itp.)?

a) Tak.

b) Nie.

Dodatkowe uwagi:

Częścią naszych rozważań na temat autodiagnozy i strategii wdrażania dostępności jest następujące rozwiązanie, które uważamy za optymalne dla CK ZAMEK (opierając się na latach doświadczeń funkcjonowania zespołu ds. dostępności): zatrudnienie osoby koordynującej dostępność na etat, ujęcie jej w strukturze organizacyjnej (jako samodzielne stanowisko) oraz pozostawienie zespołu ds. dostępności (którego członkinie są jednocześnie pracowniczkami różnych działów CK ZAMEK).

4. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto pełni tę funkcję?

a) Tak.

b) Nie.

c) Nie dotyczy.

Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób?

5. Czy dane kontaktowe do koordynatora/koordynatorki dostępności są opublikowane, np. na stronie internetowej instytucji?

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie dotyczy.**

Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www):

6. Czy w instytucji jest zespół do spraw dostępności (formalnie powołany lub nieformalny)?

- a) **Tak.**
- b) Nie.

Dodatkowe uwagi:

Zespół ds. dostępności został formalnie powołany zarządzeniem dyrektorki w 2018 roku. Zespół składa się z 7 osób pracujących w różnych działach CK ZAMEK. Skład zespołu w 2025 roku jest następujący: kierowniczka działu administracji, kierowniczka działu marketingu, specjalistka ds. promocji w dziale promocji, kierowniczka działu obsługi programowej, kierowniczka działu programów społecznych, specjalistka ds. projektów interdyscyplinarnych z działu projektów interdyscyplinarnych, specjalistka ds. programowych z działu programów performatywnych i muzycznych. Zespół nie jest częścią struktury organizacyjnej instytucji.

Dodatkowo, w związku z potrzebą rozwoju dostępności w CK ZAMEK, wyrażoną m.in. udziałem w programie NCK „Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność instytucji kultury”, został powołany zespół projektowy PUK. W skład zamkowego zespołu PUK wchodzi następujące osoby: kierowniczka działu obsługi programowej, kierowniczka działu marketingu, kierownik działu projektów interdyscyplinarnych, kierowniczka działu programów społecznych, kierownik działu filmu, kierowniczka działu edukacji artystycznej, kierowniczka działu programów performatywnych i muzycznych, główna specjalistka ds. koordynacji promocji i komunikacji, specjalistka ds. wystaw, specjalistka ds. organizowania wydarzeń literackich. Zespół w takim składzie został powołany przez dyrektorkę naszej instytucji. Dyrektorka

poinformowała pozostałe osoby pracujące w CK ZAMEK o realizacji tego działania i o składzie zespołu projektowego.

7. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto wchodzi w skład zespołu do spraw dostępności?

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie dotyczy.

Dodatkowe uwagi:

Od 2018 roku zespół instytucji jest w sposób ciągły informowany o składzie zespołu ds. dostępności poprzez: zarządzenia dyrektorki, wiadomości mailowe, rozmowy w trakcie zebrań, indywidualne konsultacje. Zespół ma swój adres mailowy (dostepnosc@ckzamek.pl), który jest podany na zamkowej stronie internetowej (w zakładce dostępność). Służy on również do wewnętrznej wymiany informacji pracowniczej. Maila obsługuje jedna osoba z zespołu. Każdorazowa zmiana kadrowa w zespole jest również aktualizowana zarządzeniami i przepływem wiadomości (ustnych i pisemnych). Dodatkowo skład zespołu znajduje się na zamkowej stronie internetowej.

8. Czy skład zespołu do spraw dostępności został podany np. na stronie internetowej instytucji?

- a) Tak.
- d) Nie.
- b) Nie dotyczy.

Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www):

<https://ckzamek.pl/podstrony/170-dostepnosc/>

<https://bip.poznan.pl/bip/centrum-kultury-zamek,1674/>

9. W jakie prace jest zaangażowana jest osoba zajmująca się koordynacją dostępności w instytucji?

- Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.
- Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.
- Przygotowuje własne działania merytoryczne.
- Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.
- Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.
- Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.
- Stale współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
- Czasami współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
- Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.
- Dbą o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności
- Nie wiem.

Nie dotyczy

10. W jakie prace jest angażowany zespół do spraw dostępności w instytucji?

- Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.
- Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.**
- Przygotowuje własne działania merytoryczne.**
- Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.**
- Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.
- Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.**
- Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.**
- Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.**
- Stale współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.**
- Czasami współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
- Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.

- Dbą o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności.**
- Nie wiem.

11. Czy w instytucji były prowadzone warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

- a) **Tak.**
- b) Nie.
- c) Nie wiemy.

12. Kto brał udział w takich szkoleniach?

- a) Wszyscy pracownicy.
- b) **Większość pracowników.**
- c) Nieliczni pracownicy.
- d) Nie wiem.

13. Czy w szkoleniach brali też udział wolontariusze?

- a) Tak, wszyscy.
- b) **Tak, część.**
- c) Nie.
- d) Nie wiem.

14. Czy w szkoleniach brali udział współpracownicy/współpracowniczki (np. instruktorzy/instruktorzy, przewodnicy/przewodniczki itp.)?

- a) Tak, wszyscy.
- b) **Tak, część.**
- c) Nie.
- d) Nie wiem.

Komentarz dodatkowy do obszaru „Zespół i nasze kompetencje”:

Możemy wskazać, że część lub większość osób zatrudnionych na umowę o pracę w CK ZAMEK przeszła różnego rodzaju szkolenia z obszaru dostępności. W 2024 i 2025 roku uczestniczyliśmy w następujących działaniach:

- Szkolenie „Obsługa osób ze szczególnymi potrzebami” z serii szkoleń PFRONu o nazwie „PFRON wspiera dostępność”,

- Szkolenie z zakresu tworzenia tekstów w języku prostym i tekstów „easy to read”,
- Spotkania sieciujące dla osób zajmujących się dostępnością w instytucjach kultury w Poznaniu,
- Spotkania, rozmowy i targi dostępności w ramach wydarzenia „Przystanek dostępność” w Opolu,
- Spotkania z architektką współpracującą z Poznańskim Centrum Dostępności.

Dodatkowo w marcu 2024 roku zakończyliśmy projekt EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA. DOBRE PRAKTYKI DLA ANIMATOREK(-ÓW) KULTUROWYCH. W ramach projektu „Edukacja włączająca. Dobre praktyki dla animatorek(-ów) i edukatorek(-ów) kulturowych” w 2023 oraz 2024 roku odbyły się 4 wyjazdy szkoleniowe i obserwacje pracy w instytucjach i organizacjach, które poprzez swoją codzienną działalność zwracają uwagę na kluczowe dla nas wartości związane z włączaniem i różnorodnością.

Łącznie w wyjazdach uczestniczyło 30 osób pracujących w Centrum Kultury ZAMEK.

Organizacje, które nas wspierały w procesie uczenia się to:

1. PALAZZO GRASSI w Wenecji
2. STATENS MUSEUM FOR KUNST w Kopenhadze
3. NEW VISIONS w Berlinie
4. MUZIEK PUBLIQUE w Brukseli

Celem projektu było wyposażenie kadr CK ZAMEK zajmujących się edukacją dorosłych w wiedzę i kompetencje ze wspomnianego zakresu. Projekt w pełni sfinansowano ze środków Unii Europejskiej w ramach programu „Erasmus+ Edukacja dorosłych. KA122-ADU – Krótkoterminowe projekty na rzecz mobilności dorosłych osób uczących się i kadry w sektorze edukacji dorosłych”.

Co więcej, osoby pracujące w CK ZAMEK programują i realizują działania związane ze zwiększaniem dostępności poprzez:

- realizację spotkań z zakresu projektowania włączającego połączonych z oprowadzaniem po CK ZAMEK dla studentek(-ów), wolontariuszek(-y), pracowniczek(-ów) instytucji kultury z całej Polski.
- realizację Forum bez barier. Forum bez barier to pionierskie wydarzenie w Polsce, poświęcone dostępności kina, którego celem jest gromadzenie ekspertów i ekspertek z branży filmowej oraz festiwalowej wokół tematu

dostępności. W 2025 roku podczas drugiej edycji Forum odbyły się panele dyskusyjne, warsztaty i prezentacje dobrych praktyk.

W sposób naturalny kadra CK ZAMEK zmienia się, przychodzą nowe osoby. W związku z tym zauważamy następujące potrzeby szkoleniowe i wspierające wzrost kompetencji (w nawiasach kwadratowych przy poszczególnych punktach znajduje się informacja o kontynuacji działań opisanych w tych punktach):

- spotkania zwiększenie świadomości z zakresu dostępności wśród osób prowadzących zamkowe pracownie artystyczne (np. prowadzenie zajęć, zaplecze pracowni, forma zapisów do pracowni – przemyślane pod względem potrzeb osób z różnymi potrzebami w obszarach widzenia, rozumienia, czucia, słyszenia, poruszania się);
- sprecyzowane pod zamkowe działy programowe, techniczne i administracyjne spotkania z zakresu dostępności – uwzględniające specyfikę pracy poszczególnych działów;
- wzmocnienie kompetencji z zakresu dostępności osób produkujących wystawy (w tym: dostępna aranżacja wystaw, opracowanie dostępnych materiałów pomocniczych do wystaw, rozmowy z osobami kuratorskimi o dostępności);
- przygotowanie spójnej dla całej instytucji listy narzędzi i rozwiązań produkcyjnych, programowych, promocyjnych, informacyjnych zapewniających podstawową dostępność dla osób uczestniczących i odbierających zamkowe działania;
- [KONTYNUACJA] przygotowanie formatki z informacjami o wydarzeniach (dla osób produkujących wydarzenia w CK ZAMEK), która zawiera konieczne do uzupełnienia treści dotyczące rozwiązań związanych z dostępnością (m.in. czy pojawiają się treści wrażliwe lub trigger warning, czy jest audiodeskrypcja, czy jest tłumaczenie na polski język migowy, czy są napisy, czy przestrzeń jest bez barier architektonicznych itp.);
- przygotowanie formatki do sprawozdawczości z wydarzeń, realizowanej każdego miesiąca (uzupełnianej przez osoby produkujące wydarzenia) z koniecznością uzupełnienia informacji na temat zrealizowanego wsparcia w ramach obszarów dostępności;
- [KONTYNUACJA] przygotowanie prostych instrukcji dla osób pracowniczych oraz przypomnienie istniejących już dokumentów (w tym rekomendowanych przez zespół ds. dostępności publikacji) ważnych do stosowania/zapoznania w zakresie dostępności: m.in. tworzenie dostępnych dokumentów, tworzenie opisów alternatywnych, tworzenie napisów, przygotowywanie informacji o treściach wrażliwych, tworzenie treści w języku prostym;

- [KONTYNUACJA] prowadzenie szkoleń z zakresu dostępności w instytucji (zawierających również powyższej opisane działania) dla osób zaczynających pracę w CK ZAMEK.

13. Proszę określić poziom kompetencji dotyczących dostępności wśród osób w zespole i – opcjonalnie – przypisać osoby posiadające te kompetencje (przez funkcję i role w dziale).

Komentarz: Określenie poziomu kompetencji znajduje się w osobnym dokumencie – załącznik nr 1 do autodiagnozy. Określenie poziomu kompetencji zostało zrealizowane za pomocą ankiety, której wzór stanowi załącznik nr 2 do autodiagnozy. Liczba wypełnionych ankiet przekroczyła 102.

Odpowiedzi z wypełnionych ankiet przedstawione zostały w załączniku nr 1 w następujący sposób:

- W polach oceny od 1-5 została podana liczba osób z CK ZAMEK, które oceniły się na daną wartość.
- W polu „osoby z zespołu” podane zostały osoby, które oceniły się na „5” lub wskazały, że dana kompetencja ich nie dotyczy.

Ankiety były rozpowszechniane wśród osób pracowniczych przez kierowniczkę i kierowników poszczególnych działów CK ZAMEK. Następnie kierowniczkę i kierownicy działów analizowali zebrane odpowiedzi i przekazywali dane w sposób opisany powyżej. Dzięki temu każdy dział posiada wewnętrzną tabelę z danymi na temat samooceny kompetencji pracowniczych. Dalej te dane zostały zaprezentowane w jednym dokumencie dla całej instytucji (w formie załącznika nr 1). Taki sposób analizy danych zebranych z odpowiedzi ze 102 ankiet pozwolił nam sprawdzić, które obszary wymagają większej uwagi na kolejne lata dla całej instytucji. A także, w jaki sposób rozkładają się kompetencje w poszczególnych działach.

Dodatkowo analiza odpowiedzi ankietowych przyniosła m.in. następującą refleksję, na którą warto zwrócić uwagę: im większa wiedza na temat obszarów dostępności, modelu dostępnej kultury i większe zaangażowanie w działania na rzecz dostępności oraz współpraca z osobami z niepełnosprawnościami i starszymi tym mniejsza na skali od 1 do 5 ocena własnych kompetencji (świadomość, że można wiedzieć więcej obniża ocenę własnych kompetencji).

Mając na uwadze, że ankiety były formą samooceny, która jest subiektywna – zaplanowane są kolejne kroki. Między innymi spotkania z zakresu dostępności sprecyzowane pod działalność poszczególnych działów.

DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA I EWAKUACJA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

- 1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności architektonicznej?**
 - a) Tak, audyt przeprowadził organizator.**
 - b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.**
 - c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.**
 - d) Nie.
 - e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

Komentarz: Na przestrzeni ostatnich 9 lat audyty przyjmowały różne formy i odbywały się w różnych okolicznościach. Wśród nich można wskazać:

- Audyty realizowane w ramach działalności zespołu ds. dostępności CK ZAMEK,
- Audyty realizowane w ramach przygotowania planów inwestycyjnych i remontów w instytucji,

- Audyty realizowane w przypadkach uszkodzeń wind i podnośników,
- Audyty realizowane w ramach obserwacji poszczególnych etapów podróży odbiorcy w trakcie realizowanych wydarzeń,
- Audyty realizowane w ramach przygotowywania i wdrażania rozwiązanych związanych z poprawą dostępności,
- Audyty realizowane w formie spacerów, spotkań czy pracy nad planami budynku,
- Audyty z udziałem osób ze szczególnymi potrzebami, osób reprezentujących Organizatora, fundacje zajmujące się dostępnością, firmy odpowiadające za konkretne rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej.

Dla przykładu:

- 7.09.2016 roku został zrealizowany audyt stanu dostępności budynku przy współpracy z Fundacją Mili Ludzie.
- W lipcu 2020 roku zostało przeprowadzone spotkanie z przedstawicielem firmy Studio Dostępność, którego celem była ocena sytuacji zastanej i możliwości poprawy dostępności w obszarze widzenia w zakresie wprowadzenia pól uwagi i linii naprowadzających.
- Pod koniec 2021 roku przeprowadzono w CK ZAMEK ankietę samooceny dostępności architektonicznej przygotowaną przez Organizatora.
- Od 2022 roku (co roku) CK ZAMEK realizuje monitoring Poznańskiego Programu dla Kultury, którego częścią jest raportowanie o stanie dostępności budynku i programu instytucji do Organizatora.
- W styczniu 2024 roku w instytucji zrealizowane zostało spotkanie z przedstawicielami środowiska osób ze szczególnymi potrzebami oraz urzędu miasta na temat dostępności architektonicznej dziedzińca przed CK ZAMEK oraz znajdującego się na nim Pawilonu.

- 26.02.2025 roku zorganizowano spotkanie z Panią Ewą Jenke, osobą poruszającą się na wózku, na temat poprawienia dostępności architektonicznej w zakresie użytkowania podnośników w budynku.
- W okresie styczeń-luty 2025 roku odbyły się konsultacje projektu aranżacji widowni Sali Audiowizualnej CK ZAMEK (druga sala kinowa w instytucji) z dr inż. arch. Pauliną Tota-Stawarczyk z Fundacji Polska bez barier.
- W styczniu, marcu oraz kwietniu 2025 roku zorganizowano 5 spotkań z architektką mgr inż. arch. Katarzyną Maćkiewicz, współpracującą z Poznańskim Centrum Dostępności na temat dostępności wejść do CK ZAMEK (wejście A, B, C oraz od Dziedzińca Różanego), dostępności budynku Pawilonu na dziedzińcu przed CK ZAMEK oraz komunikacji kierunkowej, kontrastów, pól uwagi, linii naprowadzających, dostępności kasy i kawiarni.
- 16.06.2025 roku odbyła się wizyta studyjna w CK ZAMEK z Anną Rutz (pełnomocniczką osób z niepełnosprawnościami na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu), której tematem było: Czego potrzebują osoby ze szczególnymi potrzebami w obszarze poruszania się?

2. Czy instytucja ma procedurę ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, jako element Instrukcji Bezpieczeństwa Przeciwpożarowego (IBP) / innych procedur?

- a) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z firmą zewnętrzną.
- b) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z inspektorem BHP / strażą pożarną.**
- c) Nie.
- d) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok aktualizacji IBP, informacje o twórcach itp.).

Komentarz: Aktualizacja IBP miała miejsce w czerwcu 2025 roku. W CK ZAMEK zatrudniona jest osoba odpowiedzialna za ochronę przeciwpożarową. Jest to st. kpt. w s. spocz. mgr Krzysztof Karolewski, który jest odpowiedzialny m.in. za prowadzenie szkoleń z zakresu ochrony przeciwpożarowej dla osób zatrudnionych w

CK ZAMEK. We wrześniu 2025 roku przeprowadził również konsultacje z firmą produkującą materace ewakuacyjne. W kolejnych tygodniach planowany jest zakup takiego materaca. Potrzebny jest on w trakcie ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze poruszania się w miejscach, gdzie znajdują się kręte schody. W CK ZAMEK znajdują się 2 krzesła ewakuacyjne, które w trakcie ewakuacji służą osobom ze szczególnymi potrzebami w obszarze poruszania się i zostały zakupione w ciągu ostatnich czterech lat.

W temacie bezpieczeństwa przeciwpożarowego brakuje w CK ZAMEK sygnalizacji świetlnej. Montaż sygnalizacji świetlnej wiąże się z ingerencją w strukturę ścian w budynku. W najbliższych latach takie rozwiązanie nie będzie możliwe do realizacji.

3. Gdzie i jak opisywana jest dostępność architektoniczna instytucji?

Informacje na temat dostępności architektonicznej budynku można znaleźć na stronie internetowej CK ZAMEK (<https://ckzamek.pl/podstrony/170-dostepnosc/>) oraz w deklaracji dostępności CK ZAMEK. W zakładce Dostępność można znaleźć informacje na temat poszczególnych przestrzeni zamkowych, w tym opisy dotarcia do nich. Dodatkowo na stronie internetowej CK ZAMEK (<https://ckzamek.pl/podstrony/240-lokalizacja/>) można znaleźć informacje związane z dotarciem do instytucji.

W przypadku wydarzeń takich jak festiwal Kina bez barier czy festiwal muzyczny Ethno Port informacje na temat dostępności architektonicznej znajdują się na stronach przypisanym tym wydarzeniom (np. <https://ethnoport.pl/podstrony/124-praktyczne/>), wysyłane są mailem i/lub za pośrednictwem platformy do zakupu biletów (bilety24).

4. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę architekturę?

Największe trudności w zapewnieniu dostępu pod względem architektonicznym sprawiają:

- Zabytkowy charakter budynku, który częściowo utrudnia wprowadzanie różnego rodzaju zmian architektonicznych m.in. wprowadzanie linii (ścieżek) naprowadzających i pól uwagi dla osób o szczególnych potrzebach w obszarze widzenia czy montażu sygnalizacji świetlnej do ewakuacji dla osób o szczególnych potrzebach w obszarze słyszenia.
- Rozmiar budynku instytucji, czyli około 40 tysięcy metrów kwadratowych. Taki metraż (w celu zwizualizowania rozmiaru) można porównać do wielkości 5 boisk piłkarskich o standardowych wymiarach. Rozmiar budynku i rozłożenie w nim różnych przestrzeni użytkowych (biura, sale warsztatowe, sale kinowe, sale koncertowe i teatralne, przestrzenie do zwiedzania, przestrzenie wynajmowane, pokoje gościnne) stanowią trudność dotyczącą poprawy dostępności architektonicznej całego budynku, ale również powodują trudność w obszarze dostępności komunikacyjnej. Przy tej okazji warto opisać przestrzeń CK ZAMEK. Składa się ona z: głównego budynku z częścią wschodnią (tzw. nowa część poddana przebudowie w latach 2010-2012, której braki w obszarze dostępności architektonicznej są niwelowane do dziś) oraz częścią zachodnią (historyczną), mniejszej zabudowy otaczającej główny budynek, a także 4 dziedzińców (dziedziniec przed zamkiem z pawilonem – kawiarnią, dziedziniec zamkowy wewnętrzny – wykorzystywany w lecie do organizacji wydarzeń, dziedziniec różany – wykorzystywany jako parking w celu załadunku i rozładunku, dziedziniec masztalarni z ogródkiem znajdującego się w pobliżu lokalu gastronomicznego) i parku na tyłach CK ZAMEK zarządzanego przez Zarząd Zieleni Miejskiej Miasta Poznań.
- Liczne schody (w tym zabytkowe klatki schodowe, kręte schody, pojedyncze schodki w zupełnie nieoczywistych miejscach) oraz wymagające ciągłej uwagi i naprawy windy oraz podnośniki. W przestrzeni CK ZAMEK znajduje się: 5 podnośników i 5 wind. W trakcie ostatnich trzech lat w 3 z 5 wind montowane były sygnały dźwiękowe (wskazania pięter, kierunku poruszania się wind), niestety stale ulegają awarii. Awarii systematycznie ulega również winda, znajdująca się w pobliżu wejścia, kasy i punktu informacyjnego (w związku z

tym, że jest najczęściej używana). Trudność sprawiają regulaminy użytkowania podnośników (przełożenie ich treści na proste komunikaty), a 3 z 5 podnośników nie są możliwe do samodzielnego użytkowania (potrzebna jest pomoc ochrony CK ZAMEK).

- Ciąg komunikacyjny prowadzący z wejścia do budynku do Sceny Nowej. Scena Nowa Stanowi przestrzeń spotkań, warsztatów, ale także spektakli i kameralnych wydarzeń. Może pomieścić do 120 osób. Była objęta przebudową w 2010 roku. Po wejściu do budynku należy skierować się na prawo, w stronę szatni, a następnie skręcić w prawo w stronę szklanych drzwi (otwierają się automatycznie) i przez nie przejść. Dalej znajdują się ciężkie, drewniane drzwi, za nimi znajdują się winda oraz klatka schodowa. Należy wejść windą lub wejść schodami na 3 piętro. Następnie należy przejść przez szklane drzwi (otwierają się na zewnątrz, na klatkę schodową, naprzeciwko szybu windowego); dalej znajduje się kolejne piętro schodów i dwa podnośniki dla wózków (używając podnośników na półpiętrze należy przesiąść się z jednego na drugi). Podnośniki są uruchamiane przez pracownika ochrony, którego można wezwać za pośrednictwem zamkowej kasy lub dzwoniąc na wskazany numer telefonu. Podczas używania podnośników nie można korzystać z klatki schodowej. Jest to jedna z najtrudniejszych pod względem dostępności architektonicznej przestrzeni przeznaczonych na wydarzenia w CK ZAMEK .

5. Jakie są 3 największe atuty dostępności architektonicznej instytucji?

Atuty dostępności architektonicznej można wskazać w następujących punktach. Dodatkowo w związku z charakterem budynku (opisanym powyżej) warto wspomnieć o ciągłej refleksji osób pracowniczych nad zapewnieniem dostępu alternatywnego (np. w postaci asysty w trakcie poszczególnych wydarzeń), co uznajemy jako atut.

- Windy i podnośniki. Wskazane zostały one w barierach, w związku z trudnościami użytkowania i awaryjnością. Jednocześnie są one atutem w obszarze poruszania się po budynku. Dodatkowym atutem, o którym warto

wspomnieć w tym miejscu jest możliwość wypożyczenia lekkich, przenośnych krzesełek, z którymi można przemieszczać się po CK ZAMEK (<https://ckzamek.pl/artykuly/8402-przenosne-krzesa/>).

- 2 podjazdy, jeden prowadzący do wejścia głównego (A) oraz drugi w budynku prowadzący z holu wielkiego (hol, którym przechodzimy zaraz po wejściu do budynku, z kasą, punktem informacyjnym, szatnią) na półpiętro (do windy oraz znajdujących się na półpiętrze toalet). Zostały one zaprojektowane i wybudowane w ciągu ostatnich trzech lat.
- Na każdym piętrze znajdują się toalety przystosowane dla osób o szczególnych potrzebach w obszarze poruszania się. Jest ich 7. W jednej z nich została zamontowana komfortka (przewijak dla osób dorosłych). Dodatkowo w 5 toaletach znajdują się różowe skrzyneczki z materiałami higienicznymi (podpaski, tampony, wkładki). Wspomnieć należy o komfortce, jej obecność jest dużym atutem. Jednocześnie zauważalne są dwie trudności z nią związane: często ulega awarii (jej poszczególne elementy psują się, jest ciężka do rozłożenia); znajduje się w toalecie na półpiętrze holu wielkiego (pierwsze toalety po wejściu do CK ZAMEK, po lewej stronie, gdzie kierunek wskazuje na toaletę męską). To położenie (trzeba wejść do toalety męskiej) sprawia, że nieintuicyjne jest wejście do niej przez dorosłe kobiety potrzebujące z niej skorzystać. Dodatkowo często zajmowana jest przez mężczyzn w kryzysie bezdomności, którzy zajmują toaletę z komfortką na dłuższy czas (wykorzystując ją w innych celach).

6. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności architektonicznej instytucji?

W CK ZAMEK systematycznie staramy się poprawiać dostępność architektoniczną we wszystkich obszarach dostępności: poruszania się, słyszenia, widzenia, rozumienia i czucia. Wskazane wyżej konsultacje, monitoringi oraz opisane niżej działania programowe mają wpływ na kierunek tych zmian. Zależy nam na:

- zwiększeniu liczby podjazdów. W najbliższych latach chcemy wybudować dodatkowy podjazd na prowadzący z półpiętra holu wielkiego na wyższy parter kolejnych części budynku. Umożliwi on dostęp do większej ilości wind, dzięki czemu odciążona zostanie główna winda, z której korzysta większość osób.
- wprowadzeniu fonów, pól uwagi i ścieżek naprowadzających we wschodniej części CK ZAMEK.
- wprowadzeniu kontrastów na schodach i obszarach szklanych w części zachodniej (historycznej) oraz w toaletach.
- wymianie wszystkich poręczy kwadratowych na okrągłe i przedłużenie ich w miejscach, w których nie spełniają wymogów dostępności architektonicznej, a także dodanie poręczy w miejscach, w których ich brakuje (lub są zamontowane w ścianach). Głównie dotyczy to schodów, klatek schodowych we wschodniej części CK ZAMEK (poddanej przebudowie w 2010 roku).
- poprawie komunikacji kierunkowej związanej z poruszaniem się po budynku i pobytem w instytucji. Wprowadzenie kontrastowości tablic informacyjnych, poprawa komunikatów wizualnych i głosowych w ciągach komunikacyjnych, zwiększenie ścieżek komunikacyjnych bez barier architektonicznych, wprowadzenie oznaczeń kierunkowych w Braille'u na poręczach schodów, a także przygotowanie map sensorycznych dla budynku.
- zadbanie, aby przyszłe projekty architektoniczne były konsultowane i/lub zlecane do wykonania osobom z szerokim doświadczeniem w projektowaniu uniwersalnym i sprawdzane tych projektów z osobami ze szczególnymi potrzebami (na przykładzie opisanego wyżej projektu na nową widownię w drugiej sali kinowej CK ZAMEK).
- w najbliższej przyszłości wprowadzenie „rotacyjnego” pokoju wyciszenia, czyli na każdą porę roku pokój wyciszenia będzie przygotowany w różnych przestrzeniach CK ZAMEK (w związku z różnorodnością przestrzeni i realizowanych wydarzeń nie jest możliwe wyznaczenie na dzień dzisiejszy stałego miejsca na pokój wyciszenia). A w dalszej przyszłości, jeśli to będzie możliwe, wybudowanie stałego pokoju wyciszenia. W każdej z opcji pokój

miałby spełniać następujące wymogi: zlokalizowany blisko toalet, z prostą drogą dotarcia, bez progów, z regulaminem przygotowanym w tekście „easy to read”.

- przygotowanie instrukcji na różnorodne ustawienia sal i przestrzeni na wydarzenia, która będzie zapewniać komfort i równość udziału dla osób ze szczególnymi potrzebami (m.in. zwracająca uwagę na ilość krzeseł i odstępy między nimi).
- przygotowanie planów, map Sali Wielkiej (sali widowiskowo-koncertowej), odpowiadającym różnym ustawieniom widowni oraz wypukłych nakładek na krzesła (wskazujących numer rzędu, numer miejsca).

7. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Każdy z wyżej wskazanych punktów może stać się częścią wniosku grantowego przedsięwzięcia „PUK”. Jednym z priorytetów jest dla CK ZAMEK zwiększenie ilości podjazdów, co wiąże się również z możliwościami finansowymi jakie daje „PUK”.

Brak środków na ten cel z „PUK” lub wskazanie innego działania do realizacji w ramach „PUK” nie usunie tego celu z listy priorytetów. Co najwyżej przesunie to działanie do celów długoterminowych dla CK ZAMEK i sięgania po inne finansowania do jego realizacji.

DOSTĘPNOŚĆ CYFROWA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności cyfrowej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.**
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.**
- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.**
- d) Nie.
- e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

W marcu 2019 roku (przy wsparciu Wydziału Kultury Miasta Poznań) został przeprowadzony audyt dostępności strony internetowej CK ZAMEK. W maju 2019 roku został przygotowany raport dostępności serwisu internetowego <http://ckzamek.pl> zrealizowany przez Spółdzielnię Socjalną Masterpunkt. Audyt został przeprowadzany w trzech etapach: analiza automatyczna, badanie przeprowadzane przez ekspertów, testy przeprowadzane przez osoby z niepełnosprawnościami (słabowidzący, niewidomi, głusi). W badaniu wykorzystano następujące narzędzia: WAVE Web Accessibility Tool, Colour Contrast Analyser, Walidator W3C, czytnik ekranu NVDA z synteźatorami mowy.

Na podstawie raportu w 2019 roku zostały przeprowadzone prace programistyczne mające na celu poprawę dostępności cyfrowej (m.in. wprowadzono opisy alternatywne do wszystkich materiałów wizualnych).

Zgodnie z aktualizacją deklaracji dostępności z marca 2025 roku na podstawie samooceny instytucji strona internetowa jest częściowo zgodna z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 roku o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Lista niespełnionych wymagań: nie wszystkie filmy posiadają napisy, mapa dojazdu nie jest dostępna. Powody:

- Brak napisów dotyczy filmów, które zostały opublikowane przed wejściem w życie ustawy o dostępności cyfrowej.
- Mapy są wyłączone z obowiązku zapewniania dostępności.

W 2025 roku strona internetowa została sprawdzona na podstawie samooceny w oparciu o listę kontrolną do badania dostępności cyfrowej opublikowaną przez Ministerstwo Cyfryzacji. Podstawowy poziom dostępności cyfrowej wypadł pozytywnie.

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność cyfrowa instytucji?

Informacja o dostępności cyfrowej instytucji znajduje się w deklaracji dostępności na stronie internetowej CK ZAMEK.

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie cyfrowym do instytucji?

Uwaga: dostępne powinny być również treści intranetu (np. dokumenty używane wewnętrznie).

- Strona internetowa www.ckzamek.pl została opublikowana w 2017 roku. Każda próba wprowadzania zmian na stronie i poprawa jej dostępności jest trudnością. Główny powód: programiści odmawiają wykonywania dalszych prac lub stawki za wprowadzanie zmian są bardzo wysokie. W planie CK ZAMEK na następne dwa lata jest zaprojektowanie i postawienie nowej strony internetowej.
- Brakuje spójności w zakresie dostępności cyfrowej publikowanych materiałów promocyjnych (np. niewystarczająca kontrastowość materiałów graficznych), dokumentów (np. niewystarczająca dostępność plików tekstowych, regulaminów), materiałów audiowizualnych (np. braki w tłumaczeniach na PJM lub audiodeskrypcji). Dodatkowo wewnętrzne dokumenty instytucji (kadrowe, płacowe, związane z organizacją pracy) są najczęściej przekazywane w formach niedostępnych cyfrowo (np. skany pdfów).
- CK ZAMEK posiada kilka „pobocznych” stron internetowych, np. Zamek Czyta, Mediateka, które nie posiadają aktualnych deklaracji dostępności – brakuje spójności w obszarze dostępności cyfrowej stron internetowych należących do instytucji oraz wyznaczonej osoby specjalizującej się w tym zakresie.

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności cyfrowej instytucji?

- Na stronie internetowej instytucji jest dostępna usługa online tłumaczenia na polski język migowy (<https://ckzamek.pl/podstrony/6833-tumacz-pjm-online/>).
- Od 2018 roku na stronie internetowej instytucji oraz w mediach społecznościowych dodajemy tekst alternatywny do wszystkich materiałów wizualnych. Są one widoczne pod hasłem #opisujemy.
- Część materiałów dostępnych cyfrowo posiada audiodeskrypcję, napisy, tłumaczenia na polski język migowy i inne języki, a publikacje spełniają

wymogi związane z dostępnymi publikacjami. Głównie są to materiały realizowane w ramach projektów CK ZAMEK, gdzie kluczowym elementem jest dostępność (np. kino bez barier, zamkowe działania teatralne osób z niepełnosprawnościami, zamkowy program sąsiedzki).

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności cyfrowej instytucji?

- Zaprojektowanie z udziałem osób ze szczególnymi potrzebami i osobami starszymi oraz opublikowanie nowej strony internetowej CK ZAMEK do końca 2027 roku.
- Poprawa dostępności cyfrowej obecnej strony internetowej w zakresie podstawowym (m.in. zwiększenie kontrastu) oraz uporządkowanie dostępności cyfrowej pozostałych stron należących do CK ZAMEK.
- Poprawa dostępności cyfrowej w zakresie publikowanych dokumentów tekstowych poprzez wewnętrzne szkolenia, spotkania i proste wytyczne obowiązujące osoby pracujące w CK ZAMEK (w tym dział promocji, działy programowe, dział kadr).
- Odejście w mediach społecznościowych od #opisujemy i wprowadzenie opisów do kategorii „tekst alternatywny” (etapy przejścia: poinformowanie i przeszkolenie wszystkich osób obsługujących zamkowe media społecznościowe, poinformowanie publiczności, wdrożenie w 2025 roku).
- Zwiększenie dostępnych cyfrowo tekstów kultury wytworzonych przez CK ZAMEK (np. archiwalnych materiałów audiowizualnych).

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Kierunki zmian wskazywane w autodiagnozie dostępności, a następnie w strategii wdrażania dostępności są dla nas wskazówkami do poprawy dostępności w CK ZAMEK niezależnie od przedsięwzięcia grantowego „PUK”.

W obszarze dostępności cyfrowej możliwe finansowanie z „PUK” to wsparcie w podstawowej poprawie aktualnej strony internetowej, a także audytach i poprawie

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

innych stron CK ZAMEK, które w najbliższej perspektywie nie zostaną usunięte.
Dodatkowo ważne jest zwiększenie dostępnych cyfrowo tekstów kultury.

DOSTĘPNOŚĆ INFORMACYJNO KOMUNIKACYJNA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności informacyjno-komunikacyjnej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.**
- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.**
- d) Nie.
- e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

W 2011 roku powstał raport „CK ZAMEK w oczach mieszkańców Poznania i aglomeracji poznańskiej”. Za raport odpowiadał zespół badawczy pod kierunkiem dr Agnieszki Figiel z Instytutu Socjologii UAM w Poznaniu.

W latach 2017–2020 w CK ZAMEK zrealizowano projekt „Konserwacja reprezentacyjnych wnętrz zachodniej części dawnego Zamku Cesarskiego w Poznaniu i ich adaptacja celem efektywnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego” w ramach priorytetu VIII „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury” MKiDN. W lutym 2017 roku zrealizowano opracowanie dostępności komunikacyjno-informacyjnej oraz audioprzewodników w ramach Studium Wykonalności projektu.

W 2018 roku studentka Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu przeprowadziła badania marketingowe, których elementem była komunikacja i przekazywanie informacji, a także sposoby zakupu biletów. Badania składały się z ankiety internetowej oraz ankiet realizowanych w Centrum Inicjatyw Senioralnych i Centrum

Inicjatyw Miejskich (częściowo badania porównawcze z wspomnianym wcześniej raportem z 2011 roku).

W 2020 roku zrealizowana została analiza wewnętrzna stanu obecnego na potrzeby konkursu na nową identyfikację wizualną CK ZAMEK. W tym samym roku firma YOS opracowała raporty dotyczące: przygotowania strategii komunikacji (z uwzględnieniem identyfikacji wizualnej) dostosowanej dla osób z niepełnosprawnościami, projektów oznaczeń i nośników reklamowo-informacyjnych oraz projektów graficznych wybranych druków dla Centrum Kultury ZAMEK w Poznaniu).

W roku 2020 wspólnie z firmą Movitech zostało przeprowadzone badanie (w tym spacer badawczy), na podstawie którego powstał scenariusz „ścieżki bez barier” do zwiedzania historycznej części CK ZAMEK z audioprzewodnikiem.

W roku 2024 w CK ZAMEK rozpoczęła się praca nad strategią komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej. Dalszą częścią tego działania jest odświeżenie identyfikacji wizualnej CK ZAMEK oraz zaprojektowanie nowej strony internetowej. W październiku 2024 Łukasz Murawski i Magdalena Zaremska przygotowali raport z zakresu określenia marki CK ZAMEK. Proces obejmował: obserwacje działalności, wizyty, wywiady pogłębione, spotkania warsztatowe. Jego efektem było opracowanie zapraszającego, różnorodnego i inspirującego tonu komunikacji oraz wskazanie następujących wartości, ważnych dla CK ZAMEK:

- Wspólnota i samodzielność,
- Różnorodność i otwartość,
- Wrażliwość i empatia,
- Ciekawość świata i refleksja,
- Dobra atmosfera i dystans,
- Błędy i autorefleksja,
- Zabieranie głosu i aktywność.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Warto również wspomnieć o działaniu, które realizowane jest w CK ZAMEK co dwa lata (od 2021 roku, w latach: 2021, 2023, 2025) w ramach projektu „Dwulatka. Szkoła Praktyk Animacyjnych”. „Dwulatka” jest dwuletnim kursem dla osób, które chcą wzmacniać swoje umiejętności w codziennej pracy ze społecznością lokalną. Osoby uczestniczące w tym kursie biorą udział w warsztatach, diagnozują potrzeby różnych społeczności i projektują działania kulturalne. Jednym z obszarów, który szczegółowo omawiamy na warsztatach jest dostępność. Warsztaty z tego obszaru obejmują działanie realizowane w formie podchodów. Wygląda to w sposób następujący: 30 osób uczestniczących w Dwulatce dzieli się na mniejsze grupy, w każdej grupie jest osoba z wyłączonym zmysłem wzroku, z wyłączonym zmysłem słuchu i poruszająca się wózką. Ich zadaniem jest wykonanie zadań nawiązujących do podróży odbiorcy z Modelu Dostępnej Kultury. Na przykład: przejazd tramwajem i dotarcie do CK ZAMEK, skorzystanie z toalety w budynku, odnalezienie wskazanych miejsc w budynku instytucji. Celem jest dotarcie na fikcyjne wydarzenie, doświadczenie komunikacji w instytucji i wyjście z budynku. Każdorazowo po takim działaniu następuje rozmowa na temat doświadczenia możliwych barier, niekomfortowych, ale też dobrych doświadczeń. Z takich rozmów powstają notatki z rekomendacjami czy komentarzami z obszaru komunikacji, informacji w CK ZAMEK, które otrzymuje zespół ds. dostępności (traktując je jako wskazówki do poprawy dostępności informacyjno-komunikacyjnej w obszarach widzenia, słyszenia i poruszania się).

W styczniu, marcu oraz kwietniu 2025 roku zorganizowano 5 spotkań z architektką mgr inż. arch. Katarzyną Maćkiewicz, współpracującą z Poznańskim Centrum Dostępności na temat dostępności wejść do CK ZAMEK (wejście A, B, C oraz od Dziedzińca Różanego), dostępności budynku Pawilonu na dziedzińcu przed CK ZAMEK oraz komunikacji kierunkowej, kontrastów, pól uwagi, linii naprowadzających, dostępności kasy i kawiarni. Efektem tych spotkań były rekomendacje dotyczące wyżej wspomnianych rozwiązań komunikacji kierunkowej o oznaczenia fakturowe.

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność informacyjno-komunikacyjna instytucji?

Informacje na temat dostępności informacyjno-komunikacyjnej CK ZAMEK można znaleźć na stronie internetowej (<https://ckzamek.pl/podstrony/170-dostepnosc/>) oraz w deklaracji dostępności instytucji. W zakładce Dostępność można znaleźć informacje na temat poszczególnych przestrzeni zamkowych, w tym opisy dotarcia do nich. Znajdują się tam również opisy różnych udogodnień lub informacje na temat alternatywnego dostępu, na przykład: przedprzewodnik, dostęp do usługi tłumacza PJM online, rozmieszczenie pętli indukcyjnych.

Dodatkowo:

- na stronie internetowej CK ZAMEK (<https://ckzamek.pl/podstrony/240-lokalizacja/>) można znaleźć informacje związane z dotarciem do instytucji,
- na stronie internetowej CK ZAMEK (<https://ckzamek.pl/wydarzenia/5977-zwiedzaj-zamek-z-audioprzewodnikiem/>) można znaleźć informacje związane z audioprzewodnikami dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze słyszenia, widzenia oraz poruszania się,
- na stronie internetowej CK ZAMEK (<https://ckzamek.pl/podstrony/16-kontakt/>) można znaleźć informacje związane z kontaktem z instytucją,
- częstym przypadkiem jest również umieszczanie informacji z zakresu dostępności na stronach poszczególnych wydarzeń, na przykład do wystawy „Drwal. Historie o męskości” informacje o cichych godzinach lub treściach wrażliwych (<https://ckzamek.pl/wydarzenia/13172-drwal-historie-o-meskosci/>) czy do wydarzeń programu teatralnego „Europe beyond access” (<https://ckzamek.pl/wydarzenia/12556-louder-is-not-always-clearer-jonny-cotsen-walia/>).

W przypadku wydarzeń festiwalowych, takich jak Festiwal Kina bez barier czy festiwal muzyczny Ethno Port informacje na temat dostępności informacyjno-komunikacyjnej znajdują się na stronach przypisanym tym wydarzeniom (np. <https://ethnoport.pl/podstrony/124-praktyczne/>), wysyłane są mailem i/lub za pośrednictwem platformy do zakupu biletów (bilety24). W przypadku Festiwalu kina bez barier informacje na temat wydarzenia również znajdują się na dedykowanej

podstronie (<https://ckzamek.pl/artykuly/12242-festiwal-kina-bez-barier-poznan-2025/>), znajdują się tam również przygotowane specjalnie na to wydarzenie: przedprzewodnik i opis w ETR (<https://kinopalacowe.pl/wydarzenia/12274-przeglad-filmow-dostepnych/>). W trakcie wspomnianych wyżej festiwali wspierają nas wolontariusze i wolontariuszki, które każdego roku są przeszkolone w zakresie dostępności CK ZAMEK.

Wszystkie te informacje są również możliwe do uzyskania w bezpośrednim kontakcie z osobami odpowiedzialnymi za te wydarzenia lub w punkcie informacyjnym, znajdującym się w budynku. W budynku znajdują się także komunikaty kierunkowe, tablice tyflograficzne na poszczególnych piętrach, oznaczenia wizualne (np. ikonki pętli indukcyjnej).

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę dostępność informacyjno-komunikacyjną?

- Komunikacja kierunkowa w instytucji wymaga aktualizacji i zmiany, jest za mało kontrastowa (większość tablic kierunkowych jest w odcieniach szarości i umieszczone są na szarych lub ciemnych ścianach), brakuje jej różnorodności (np. opowieści kierunkowej w formie audio, w formie dotykowej, w tym wypukłego pisma, w formie ścieżek naprowadzających). Oznaczenia ogólnodostępnych przestrzeni zamkowych oraz pokoi biurowych znajdują się za wysoko, często za szybkami z pleksi, bez wypukłego pisma i komunikatów w Braille'u.
- Informacje na temat dostępności CK ZAMEK i poszczególnych wydarzeń znajdują się w wielu miejscach, na różnych podstronach strony internetowej instytucji. Udostępniane są na różne sposoby w zależności od osoby odpowiedzialnej za dane wydarzenie. To sprawia, że dostęp do nich może być utrudniony i nieintuicyjny.
- Sposób, w jaki komunikujemy dostępność instytucji, ale również to, czym jest i czym zajmuje się instytucja wymaga poprawy. Komunikat opisujący

działalność CK ZAMEK nie jest opracowany w języku prostym, brakuje tłumaczenia na polski język migowy oraz opowieści o instytucji w ETR. Ważne jest również, aby upowszechnianie na zewnątrz informacji na temat dostępności we wszystkich obszarach stało się nierozłączną częścią strategii promocyjnych poszczególnych wydarzeń i instytucji jako całości.

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

- Dostępna usługa online tłumaczenia na polski język migowy. Dodatkowo pracują w CK ZAMEK osoby, które posługują się PJM i uczestniczą w kursach PJM. Dostępne w budynku stałe pętle indukcyjne (kasa, sale kinowe, sala warsztatowa) i przenośne (naszyjne) pętle indukcyjne.
- Niezależnie od opisanych powyżej barier w CK ZAMEK jako atut można wskazać różnorodność komunikatów na temat codziennej działalności, które instytucja przekazuje na zewnątrz. Jako przykłady można podać: komunikaty tłumaczone na polski język migowy, informacje na temat dostępności programowej dla różnych grup odbiorczych, opisy alternatywne do wszystkich materiałów wizualnych, opisy przestrzeni (ich lokalizacja w budynku i jak się do nich dostać), opisy rozwiązań z różnych obszarów dostępności na stronie internetowej (krzeselka przenośne, przedprzewodnik, rozmieszczenie pętli indukcyjnych), obecność obszarów dostępności w mediach społecznościowych. Ilość działań, które podejmuje instytucja z myślą o różnych potrzebach grup odbiorczych jest oznaką wysokiego znaczenia tematu dostępności w codziennym funkcjonowaniu CK ZAMEK. Poniżej link do nagrania (raportu filmowego z działalności instytucji) opublikowanego w 2020 roku:
<https://ckzamek.pl/wydarzenia/6679-ck-zamek-w-2020-roku/>.
- W CK ZAMEK realizowane są działania programowe, dla których priorytetem są potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami. Te działania wyróżniają się na tle dostępności informacyjno-komunikacyjnej CK ZAMEK, gdzie szczególna uwaga zwrócona jest na odpowiednią

komunikację i strategię informacyjną w zakresie dostępności. Opierają się na bezpośrednim kontakcie, współpracą z liderkami i liderami danych społeczności oraz organizacjami wspierającym. Promocja tych działań jest ukierunkowana na dostępną i spójną komunikację, materiały promocyjne są przygotowane w oparciu o potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami.

1. Program „Zamek Otwarty” to szereg działań kierowanych do osób starszych zależnych, realizowanych nie tylko w samej instytucji, ale również w Domach Pomocy Społecznej w mieście oraz w prywatnych domach (Dom Pomocy Społecznej Konarskiego, DPS Ugory, DPS Zamenhofa, Fundacja Petra Senior).
2. Program „Kino bez barier” – regularne pokazy filmowe z audiodeskrypcją, napisami dla niesłyszących i tłumaczeniem na polski język migowy. Szczegółowa analiza programu znajduje się w Załączniku nr 3 do autodiagnozy instytucji. Dodatkowo w ramach programu realizowane są: „Kino bez barier w drodze”, „Kino bez barier dla dzieci”, pokazy filmowe przyjazne sensorycznie, „Festiwal Kina bez barier” (w tym przegląd filmowy kina dostępnego oraz Forum bez barier, na którym omawiana jest dostępność w branży filmowej) oraz działania poszerzające dostępność w kinach: Cinema Elvire Popesco z Rumunii, Kino Lumière w Słowacji, Kulturni dom Cerknica w Słowenii oraz TISZApART Mozi na Węgrzech.
3. Autorski program teatralny skupiający się na aktywnym uczestnictwie artystek(-ów) z niepełnosprawnościami w głównym nurcie tańca i teatru, którego aktualne działania możliwe są dzięki grantowi z programu EU Kreatywna Europa. W CK ZAMEK prowadzone są trzy grupy: Teatr pod Fontanną (współpraca z dwoma ośrodkami prowadzonymi przez Stowarzyszenie Osób i Rodzin na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Zrozumieć i Pomóc”), Teatr Klucz im. Wojciecha Deneki (współpraca z Warsztatem Terapii Zajęciowej „Przylesie”) oraz Teatr Jest Jak Jest

(współpraca z osobami z niepełnosprawnościami wywodzące się z różnych środowisk).

4. Dodatkowo: „Zamkowy Program Sąsiedzki” – działania sprzyjające różnorodności, równości, integracji i wspólnemu spędzaniu czasu wolnego, przygotowane przez osoby mieszkające w Poznaniu przy wsparciu CK ZAMEK. Program jest komunikowany w 5 językach (polski, polski język migowy, angielski, ukraiński, rosyjski). Zwiedzanie CK ZAMEK możliwe na różne sposoby – z mapką, z audioprzewodnikiem (ścieżki w języku polskim, polskim języku migowym, angielskim, ścieżka bez barier), z przewodnikiem i przewodniczkami zamkowymi. W zależności od preferencji, użytkownicy mogą skorzystać z własnego smartfona, a w przypadku np. rozładowanej baterii czy braku wolnej pamięci w telefonie – z wypożyczonego urządzenia. Osoby z niepełnosprawnością wzroku mogą dostosować wygląd aplikacji do swoich potrzeb, zmieniając opcje widoczności, takie jak kontrast czy wielkość tekstu.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

- Opracowanie standardów komunikacji i informacji w zakresie dostępności w CK ZAMEK. W tym: wprowadzenie wytycznych i instrukcji dla osób pracujących w CK ZAMEK opisanych wyżej, m.in. w obszarze „Zespół i nasze kompetencje”, komunikowanie alternatywnego dostępu, uważność kontrastowa i doboru czcionki materiałów wizualnych (plakaty, ulotki). Przemyslenie jak komunikowana jest dostępność w CK ZAMEK, uporządkowanie informacji i materiałów z obszaru dostępności w CK ZAMEK na stronie internetowej oraz opracowanie „nowej”, dostępnej opowieści na temat działalności instytucji.
- Zaprojektowanie nowej strony internetowej i powiązane z tym odświeżenie identyfikacji wizualnej instytucji z udziałem osób ze szczególnymi potrzebami i starszych do 2027 roku.

- Zwiększenie ilości publikowanych materiałów dostępnych w różnych formach (dokumenty tekstowe, audioulotki, nagrania wideo, użycie języka prostego) w tym: opisy wydarzeń, regulaminy i formularze zgłoszeniowe na wydarzenia, ale także ogłoszenia o pracę.
- Poprawa dostępności wewnętrznego obiegu dokumentów w instytucji (zarządzeń dyrekcji, regulaminów wewnętrznych) oraz dokumentów finansowych (zamówień publicznych, rachunków, umów o współpracę). W umowach o współorganizację w CK ZAMEK funkcjonuje od kilku lat ogólny zapis o zapewnianiu dostępności przez osoby, firmy, organizacje współpracujące z instytucją. W nawiązaniu do punktu 1 – wprowadzone standardy pomogą instytucji w weryfikacji dostępności od podmiotów zewnętrznych.
- Kontynuacja prac nad komunikacją kierunkową: odświeżanie kontrastów na schodach (w związku z zabrudzeniami) oraz wprowadzanie kontrastów na kolejne klatki schodowe, zakończenie prac nad ścieżkami dostępu do przestrzeni (nagrania audiowizualne z opowieścią audiodeskrypcyjną, napisami i tłumaczeniem na polski język migowy), dalsze prace nad wprowadzaniem do kolejnych przestrzeni zamkowych oznaczeń fakturowych w budynku (zgodnie z opracowanymi rekomendacjami Poznańskiego Centrum Dostępności oraz zamkowego zespołu ds. dostępności oraz zmian opisanych w obszarze dostępności architektonicznej autodiagnozy).
- Aktualizacja przewodnika dostępnego na stronie internetowej CK ZAMEK oraz przygotowanie formatki do wydarzeń komunikującej o treściach wrażliwych.
- Poprawa w komunikacji dostępow alternatywnych (np. na ścieżce zwiedzania prowadzącej do tronu cesarskiego – komunikowanie dostępu alternatywnego przez bramę prowadzącą z dziedzińca przed Zamkiem, powód: na ścieżce zwiedzania w budynku tuż przed tronem znajdują się

schody) oraz wprowadzenie wewnętrznego rejestru korzystania z dostępów alternatywnych w instytucji.

- w CK ZAMEK są dostępne pętle indukcyjne, traktowane jako atut w kontekście rozwiązań dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze słyszenia. Jednak w dalszej perspektywie czasowej należy wprowadzić dodatkowe rozwiązanie w tym zakresie, mając na uwadze pojawiające się nowe rozwiązania technologiczne (np. systemy wspomagające słyszenie przez bluetooth).

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Podobnie do opisów wskazanych w tym pytaniu w pozostałych obszarach dostępności do autodiagnozy – w CK ZAMEK zmiany będą wprowadzane niezależnie od finansowania „PUK”. Jednak środki grantowe „PUK” pozwolą na szybsze wprowadzenie niektórych z planowanych zmian. W obszarze dostępności informacyjno-komunikacyjnej znajdują się etapy produkcyjne, w których dofinansowanie z „PUK” może być bardzo pomocne.

PROGRAM I WYDARZENIA

1. Jakie wydarzenia były realizowane przez instytucję jako dostępne?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) **Wystawy i wernisaże.**
- b) **Seanse filmowe.**
- c) **Pokazy teatralne.**
- d) **Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.**
- e) **Koncerty.**
- f) **Festiwale**, proszę napisać o jakiej tematyce: festiwal muzyczny Ethno Port, Festiwal Kina bez barier (w tym: Forum bez barier, pierwsze w Polsce spotkanie poświęcone dostępności w sektorze audiowizualnym skierowane do profesjonalistów i profesjonalistek z branży filmowej, w szczególności z obszarów produkcji, dystrybucji i zarządzania kinami oraz przegląd filmowy kina dostępnego) – we wszystkich obszarach dostępności, częściowo festiwale literackie (głównie dostępność w obszarze słyszenia).
- g) **Warsztaty** (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce: sztuki wizualne, edukacja filmowa, muzyka, teatr, literatura, edukacja artystyczna, edukacja historyczna, projekty społeczne i edukacja obywatelska, edukacja muzealna.
- h) **Edukacja kulturowa** (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce: dodatkowy komentarz poniżej w „Inne”. CK ZAMEK realizuje Poznański Program Edukacji kulturowej, który składa się z następujących działań sprecyzowanych pod potrzeby konkretnych grup odbiorczych: Zamkowy Program Sąsiedzki, Współdziałanie w kulturze (edukacja kulturowa we współpracy z poznańskimi szkołami, w tym szkołami integracyjnymi), Rozwój kadr kultury, Dwulatka. Szkoła Praktyk Animacyjnych.
- i) **Spotkania i debaty.**
- j) **Konkursy.**
- k) **Plenery, wyjazdy, wycieczki.**

l) **Oprowadzania i zwiedzania.**

m) **Wydarzenia okolicznościowe.**

n) **Inne:** Należy rozróżnić edukację kulturową, która nie opiera się na rozróżnieniu semestralne/roczne od edukacji artystycznej, która działa semestralnie w formie pracowni artystycznych (19 różnych pracowni) oraz rocznej za sprawą programu Rezydencji Artystycznych (wybierane w formie konkursu rocznie około 4 osoby). Dodatkowo w CK ZAMEK realizowane są dwa kluby książki: Zamkowy Klub Książki oraz Zamkowy Klub Książki Ukraińskiej.

Dodatkowe pytanie: w jakiej formie (online, stacjonarnie, hybrydowo)?

Ogólny komentarz związany z realizacją działań programowych.

W 2024 roku Zamek odwiedziło 846 576 osób. 29 wystaw obejrzało 87 766 osób w ramach zwiedzań indywidualnych, oprowadzań zorganizowanych, grupowych, rodzinnych czy senioralnych, a także lekcji dla szkół. Widownię 100 koncertów stanowiło 30 480 osób. Odbyło się ponad 290 spotkań, w tym również wykłady, prelekcje, warsztaty, w których wzięło udział ponad 15 200 osób, w tym 18 wydarzeń w trybie hybrydowym (online i stacjonarnie). W ramach Rezydencji Artystycznych zorganizowaliśmy 23 wydarzenia, w których wzięło udział ponad 1400 osób. Kino Pałacowe zrealizowało około 2000 seansów filmowych, frekwencja: ponad 63 000 osób. W 2024 roku Zamek samodzielnie (z mapkami lub audioprzewodnikiem) zobaczyło 38 951 osób, a z usług przewodników skorzystało około 2000.

Dodatkowo CK ZAMEK realizuje działania poza budynkiem, z lokalnymi społecznościami, głównie za sprawą takich programów jak: Zamek Otwarty (działania w prywatnych mieszkaniach osób starszych zależnych, w domach pomocy społecznej), Kino bez barier w drodze (w ośrodkach wspierających osoby z niepełnosprawnościami oraz ośrodkach kinowych poza Poznaniem, w województwie wielkopolskim), Zamkowy Program Sąsiedzki (działania sąsiedzkie, w parkach, na podwórkach Starego Miasta w Poznaniu), Dwulatka. Szkoła

Praktyk Animacyjnych (w każdej edycji realizowane są działania społeczne w różnych dzielnicach w Poznaniu), działania teatralne 3 zamkowych grup teatralnych osób z niepełnosprawnościami realizowane poza siedzibą w ramach projektu Europe Beyond Access.

Należy zaznaczyć (w kontekście ilości realizowanych wydarzeń, środków finansowych, ilości zatrudnionych osób oraz sprawdzania potrzeb grup odbiorczych), że częściowo są one dostępne w każdej z wskazanych wyżej kategorii.

2. Jakie wydarzenia chcą Państwo realizować jako dostępne w przyszłości?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) **Wystawy i wernisaże.**
- b) **Seanse filmowe.**
- c) **Pokazy teatralne.**
- d) **Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.**
- e) **Koncerty.**
- f) **Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce: jak wyżej.**
- g) **Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce: jak wyżej.**
- h) **Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce: jak wyżej.**
- i) **Spotkania i debaty.**
- j) **Konkursy.**
- k) **Plenery, wyjazdy, wycieczki.**
- l) **Oprowadzania i zwiedzania.**
- m) **Wydarzenia okolicznościowe.**
- n) **Inne: jak wyżej.**

Dodatkowy komentarz: Ważna jest w CK ZAMEK kontynuacja realizowanych działań, opisanych w autodiagnozie instytucji i wskazanych na liście w pytaniu nr 1 obszaru „Program i wydarzenia”. Ważna jest poprawa w zakresie dostępności i wprowadzenie

standaryzacji i spójności w tak zróżnicowanej działalności instytucji. Założenie jest następujące: wzrost kompetencji zespołu z obszaru dostępności, poprawa standardów dostępności w instytucji, zatrudnienie osoby koordynującej dostępność przy wsparciu istniejącego zespołu doprowadzi do jeszcze lepszej jakościowo oferty kulturalnej CK ZAMEK, odpowiadającej na potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami we wszystkich obszarach dostępności.

Przykładem dla takiego procesu zwiększania dostępności można wskazać tegoroczne wydarzenie: Imieniny Ulicy Św. Marcin. Jak co roku 11 listopada, zapraszamy do wspólnego świętowania w centrum miasta. Wypełnimy ulicę święty Marcin muzyką, animacjami ulicznymi, kolorowymi obiektami, postaciami i dekoracjami. Od kilku lat towarzyszy nam hasło „Czyń dobro” – inspirowane postacią św. Marcina, patrona dnia i głównej ulicy Poznania, znanego z gestu podzielenia się płaszczem z potrzebującym. Ten gest jest podstawą świętomarcińskich wartości: dumy z lokalności i dziedzictwa, szacunku dla różnorodności, troski o osoby potrzebujące pomocy, budowania płaszczyzn porozumienia oraz dbałości o otoczenie. W tym roku do zespołu wydarzenia dołączyła koordynatorka ds. dostępności. Realizowany w ramach wydarzenia Konkurs na elementy scenografii jest przygotowany zgodnie ze standardami dostępnych dokumentów, możliwe jest zgłoszenie w polskim języku migowym oraz języku angielskim. Tekst ideowy wydarzenia jest przetłumaczony na PJM i dostępny w formie audioulotki. Planowane są działania organizacyjne, programowe zwiększające dostępność tego wydarzenia.

3. W jaki sposób komunikowane są wydarzenia dostępne? W jakich miejscach? Z jakim wyprzedzeniem? Przy użyciu jakich narzędzi?

Wydarzenia dostępne są komunikowane w sposób uzależniony od grup odbiorczych ze szczególnymi potrzebami i formatu tych wydarzeń. Dla przykładu komunikacja działań w ramach wspomnianych wcześniej programów Zamek Otwarty i Kino bez barier różni się od siebie. W ramach Zamku Otwartego większy nacisk położony jest na bezpośredni kontakt z liderkami społeczności, domami pomocy społecznej i fundacją Petra Senior. W Kinie bez barier kontakt bezpośredni jest również obecny,

ale większy nacisk jest położony na spójność dostępnej strategii komunikacji integracji. Powiązane jest to z różnorodnością działań w ramach obu tych programów i różnymi potrzebami grup odbiorczych w zakresie tych działań (nawet jeśli częściowo oba programy docierają do tych samych grup odbiorczych). W zależności od formatu wydarzeń, współtworzenia lub uczestnictwa grup odbiorczych komunikacja jest odpowiednio precyzowana.

Na poziomie ogólnym (nie biorąc pod uwagę formatu wydarzenia i grup, które w nim uczestniczą lub go współtworzą) wydarzenia dostępne są komunikowane:

- na stronie internetowej CK ZAMEK, w tym podstronach związanych z poszczególnymi wydarzeniami,
- w mediach społecznościowych, w tym na sprecyzowanych grupach mediów społecznościowych,
- poprzez współpracę z fundacjami, stowarzyszeniami czy organizacjami wspierającymi poszczególne grupy odbiorcze ze szczególnymi potrzebami, oraz poprzez skorzystanie z ich pośrednictwa w kontakcie, w tym Centrum Inicjatyw Senioralnych,
- w newsletterze CK ZAMEK,
- poprzez media tradycyjne, w tym z wykorzystaniem mediów tradycyjnych (portali internetowych, stacji radiowych i telewizyjnych, gazet) wspierających działalność poszczególnych grup odbiorczych ze szczególnymi potrzebami,
- z uwzględnieniem kontaktu bezpośredniego (spotkania na żywo, kontakt telefoniczny, smsowy, mailowy),
- z uwzględnieniem wsparcia osób samorzeczniczych, w tym influencerów,
- za pomocą materiałów drukowanych: ulotek, plakatów w różnych formatach, citylightów (dużych tablic ogłoszeniowych znajdujących się w przestrzeni miejskiej), naklejek na drzwi, ściany, podłogi, rozpowszechnianych w instytucji oraz w różnych miejscach w przestrzeni miasta Poznań, z uwzględnieniem ikonki dostępności (np. wskazanie audiodeskrypcji, tłumaczenia na PJM, napisów).

4. Jak przygotowywane są wydarzenia dostępne? Jak i kto je planuje?

Wydarzenia dostępne są nieodłączną częścią różnorodnego programu CK ZAMEK. W zależności od wydarzenia odpowiedzialność za realizację dostępności jest przypisana różnym osobom.

Za realizację większości działań dostępnych odpowiadają osoby z zespołu działu programów społecznych (Zamek Otwarty, Kino bez barier, Forum bez barier, Festiwal Kina bez barier, Kino bez barier dla dzieci, Kino bez barier w drodze, Kino przyjazne sensorycznie, działania społeczne do wystaw m.in. wielozmysłowe doświadczanie wystaw czy oprowadzania w polskim języku migowym z tłumaczeniem na polski język foniczny, dostępność Festiwalu Ethno Port, dostępność Imienin Ulicy św. Marcin, Poznański Program Edukacji Kulturowej – w tym Zamkowy Program Sąsiedzki, Współdziałanie w kulturze, Dwulatka. Szkoła Praktyk Animacyjnych), lub osoby związane z zespołem ds. dostępności CK ZAMEK (dział programów performatywnych i muzycznych – program teatralny, dział projektów interdyscyplinarnych – dostępność wystaw i edukacji historycznej).

W przypadku działań festiwalowych, imprez masowych wybierana jest jedna osoba z zespołu ds. dostępności (w tym z działu programów społecznych) koordynująca te działania.

Wydarzenia dostępne w CK ZAMEK są „rozproszone” po różnych działach, dlatego kluczowe jest wprowadzenie zmian opisanych w pozostałych obszarach autodiagnozy. Ważne jest, aby instytucja zachowała spójność w komunikacji i projektowaniu wydarzeń dostępnych. Szczególną uwagę warto zwrócić na dokonaną samoocenę kompetencji zespołu i przeprowadzić analizę odpowiedzi „nie dotyczy”. Jest to obszar, który wymaga wewnętrznej refleksji i określenia zakresów odpowiedzialności we wdrażaniu dostępności w instytucji. Szczególnie jeśli celem jest zwiększenie dobrych jakościowo wydarzeń dostępnych.

Wydarzenia dostępne planowane są z wielomiesięcznym wyprzedzeniem. Natomiast zdarzają się sytuacje, które należy wyeliminować, na przykład: „dokładanie”

dostępności do zaplanowanych wydarzeń w ostatnim momencie, „ukrywanie” rozwiązań z obszarów dostępności w przypadku pracy z osobami kuratorskimi, tworzenie wydarzeń dostępnych i niewystarczające ich upowszechnianie. Ponownie, szczególnie ważne jest wypracowanie standardów dostępności instytucji i wzmocnienie kompetencji zespołu, aby takie sytuacje całkowicie wyeliminować w CK ZAMEK.

Każdy z prowadzonych przez instytucję programów dostępnych jest poprzedzony wielomiesięcznym planowaniem, analizą obserwacji uczestniczącej w trakcie realizacji codziennych działań CK ZAMEK, konsultacjami z osobami ze szczególnymi potrzebami oraz prototypowaniem odpowiednich rozwiązań programowych na kolejne edycje. Ważne jest, aby doświadczenia poszczególnych programów współtworzonych z osobami ze szczególnymi potrzebami i starszymi przenieść na pozostałą działalność programową CK ZAMEK.

5. Czy w planowaniu i organizacji wydarzeń biorą udział osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze?

Częściowo tak. Podejmowanie współpracy w planowaniu i organizacji wydarzeń z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi jest zależne od specyfiki danego wydarzenia, a także od sposobu pracy poszczególnych działów CK ZAMEK. W większości przypadków do planowania są zapraszane osoby ze szczególnymi potrzebami, ale zdarza się, kiedy taka współpraca nie jest podejmowana.

Przykładowo:

- w programie „Kino bez barier” repertuar pokazów filmowych jest opracowany we współpracy z publicznością ze szczególnymi potrzebami. Godziny pokazów filmowych były konsultowane, a także wybór gatunków filmowych.
- przygotowania do programowania Festiwalu Kina bez barier 2026 zakładają konsultacje z publicznością regularnych pokazów.

- opracowanie ścieżek zwiedzania CK ZAMEK zostało przeprowadzone przy udziale osób z niepełnosprawnościami (na poziomie opracowania koncepcji ścieżki bez barier)
- w programie „Zamek Otwarty” działania w instytucji, w domach pomocy społecznej, w prywatnych domach osób starszych zależnych są planowane przy ich ścisłym udziale (wybór terminu czy formy działania).
- realizacja cyklu warsztatów ruchowych „Puść to” jest realizowana w ścisłej współpracy z grupą osób uczestniczących. Warsztaty skupiają się na regeneracji ciała i zauważania momentów, kiedy ciało odmawia posłuszeństwa. Jest to kontynuacja warsztatów o nazwie „Nie widać” zainicjowanych przez byłego pracownika CK ZAMEK chorującego na stwardnienie rozsiane.
- Zatrudniamy osoby ze szczególnymi potrzebami we wszystkich obszarach dostępności do współtworzenia działań w CK ZAMEK, są edukatorami, artystami, specjalistami itd. Na przykład: Głucha edukatorka oprowadza po wystawie w PJM z tłumaczeniem na polski język foniczny, osoby z różnymi niepełnosprawnościami są częścią działalności teatralnej i muzycznej w roli artystów, osoby starsze i z niepełnosprawnościami uczestniczą w debatach, spotkaniach w roli specjalistów. W związku z tym biorą udział na różnych etapach projektowania wydarzeń.

6. Czy promocję wydarzeń wspiera środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

Częściowo tak. Zatrudniamy osoby z niepełnosprawnościami do współpracy promocyjnej w mediach społecznościowych (promocja sponsorowana), współpracujemy z dziennikarzami z niepełnosprawnościami. Do tworzenia wydarzeń Często informacje o naszych działaniach są przekazywane do grup odbiorczych dzięki współpracy programowej z różnymi organizacjami wspierającymi osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami. Liderki i liderzy danych społeczności (szczególnie wśród osób starszych) są naszymi pośrednikami w docieraniu z informacjami do szerszej publiczności. Dodatkowo osoby ze szczególnymi

potrzebami aktywnie włączają się w promowanie naszych działań w mediach społecznościowych. W promocję włączają się również osoby zatrudnione przez CK ZAMEK do współpracy programowej – artyści, edukatorzy, specjaliści z niepełnosprawnościami i starsze.

7. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez zespół instytucji?

Częściowo tak. Większość wydarzeń dostępnych jest poddawana ewaluacji, ale zdarza się brak systematyczności w tym zakresie. Sposoby na ewaluację są różne, głównie opierają się na omówieniu następujących pytań: Co mi się najbardziej podobało? Co mnie nie przekonało? Co sprawiło mi największą trudność? Celem takiego spotkania jest wyjście z odpowiedziami na pytania: co się udało, co się nie udało, co pojawi się w kolejnej edycji, co wymaga odrzucenia, nad czym można popracować, aby efekt był lepszy.

Oto kilka przykładów na realizację ewaluacji w CK ZAMEK:

- jednorazowe spotkanie większego zespołu (osób pracujących w różnych działach CK ZAMEK) na zakończenie realizacji działania (najczęściej po festiwalach i imprezach masowych),
- spotkania mniejszego zespołu po realizacji pojedynczych działań z cyklu (np. po każdym warsztacie programu „Dwulatka. Szkoła Praktyk Animacyjnych z dodatkowym omówieniem wyników ewaluacji przeprowadzonej wśród osób uczestniczących),
- samodzielnie przeprowadzona lub z udziałem osoby z zewnątrz,
- realizowana w trakcie regularnych spotkań wewnętrznych poszczególnych działów z analizą obserwacji uczestniczącej w trakcie wydarzeń,
- realizowana w trakcie regularnych spotkań osób kierowniczych.

8. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez publiczność?

Częściowo tak. W niektórych przypadkach stosowana jest ewaluacja ciągła (po każdym zakończonym działaniu w ramach projektu lub w ramach cyklu wydarzeń), w innych ewaluacja jest realizowana na zakończenie działania. Wykorzystywane są

różne metody, m.in.: obserwacja uczestnicząca, rozmowy z osobami uczestniczącymi w trakcie wydarzeń, wywiady indywidualne i grupowe organizowane po wydarzeniach, ankiety drukowane, ankiety online. Często wykorzystywana jest również sytuacja spotkania przy kawie w celu ewaluacji i/lub zaproszenie na dodatkowe działanie w CK ZAMEK. Zdarza się realizować ewaluację w miejscach spotkań poszczególnych grup odbiorczych. Dobór sposobów ewaluacji zależy od grupy odbiorczej. W przypadkach osób Głuchych i osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze widzenia ewaluacja realizowana jest przy dodatkowym wsparciu osób asystujących lub tłumaczy PJM. W przypadkach osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia wykorzystywane są dodatkowe materiały wizualne.

Szczegółowa analiza programu

Zachęcamy do szczegółowej analizy dostępności programu i wydarzeń. W tym celu należy wypełnić poniższą tabelę. Proponujemy uzupełnić ją na dwóch poziomach:

- 1) dla całej instytucji (tj. w przypadku wizyty osoby z niepełnosprawnością lub osoby starszej o dowolnym charakterze, np. w celu podpisania umowy o pracę);
- 2) dla konkretnych wydarzeń, minimum dwóch (np. koncert i warsztaty plastyczne).

Tabela może być rozszerzana i uszczegółowiana, jak ma to miejsce w załączniku numer 1 do Modelu Dostępnej Kultury (tam poszczególne etapy podróży odbiorcy są rozpisane na zagadnienia). Model Dostępnej Kultury: [link \(strona PFRON\)](#).

Komentarz CK ZAMEK: Szczegółowa analiza programu znajduje się w załączniku nr 3 do autodiagnozy instytucji.

PUBLICZNOŚĆ I RELACJE

1. Proszę wskazać obszary dostępności według Modelu Dostępnej Kultury, których reprezentanci pojawiają się w instytucji?

- OBSZAR WZROK
- OBSZAR SŁUCH

- OBSZAR RUCH**
- OBSZAR ROZUMIENIE**
- OBSZAR CZUCIE**

2. Reprezentanci Ci pojawiają się w instytucji jako:

- PRACOWNICY**
- WSPÓŁPRACOWNICY I ZLECENIOBIORCY**
- WOLONTARIUSZE**
- PUBLICZNOŚĆ BIERNA**
- PUBLICZNOŚĆ WŁĄCZONA W DZIAŁANIA**

3. Biorąc pod uwagę specyfikę lokalną (albo dowolną inną, zależnie od zasięgu oddziaływania instytucji), poziom uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w życiu instytucji można ocenić jako:

- Zdecydowanie wysoki**
- Umiarkowanie wysoki**
- Niewyróżniający się / niewidoczny**
- Umiarkowanie niski**
- Zdecydowanie za niski**
- Trudno ocenić / nie wiem**

Dodatkowy komentarz CK ZAMEK: w związku z dużą różnorodnością działań realizowanych w instytucji można wskazać przypadki, gdzie poziom uczestnictwa jest umiarkowanie wysoki, a także przypadki zdecydowanie wysokiego udziału.

4. Czy instytucja ma partnerstwa lub inne relacje ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i osobami starszymi?

Tak.

Nie.

Nie wiem.

5. Proszę opisać charakter tych relacji (czas ich trwania, poziom relacji) oraz określić czy mają one charakter formalny (to relacje pomiędzy instytucją a organizacjami pozarządowymi) czy nieformalny (to relacje z pojedynczymi osobami lub grupami nieformalnymi).

Relacje CK ZAMEK ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i osób starszych są zróżnicowane. Mają zarówno charakter formalny, jak i nieformalny. Są wśród nich organizacje pozarządowe, pojedyncze osoby i grupy nieformalne. Często trwają wiele lat, ale zdarzają się również bardziej sporadyczne. Opisy tych relacji pojawiają się w poprzednich obszarach autodiagnozy.

Wieloletnie współprace polegające na udziale w życiu instytucji, a także na współtworzeniu programu można wskazać w takich działaniach jak: program Zamek Otwarty, Kino bez barier (w tym Kino bez barier w drodze, Kino bez barier dla dzieci, Festiwal Kina bez barier, Kino przyjazne sensorycznie), działania teatralne 3 grup osób ze szczególnymi potrzebami. Często współpraca przy jednym działaniu powoduje zaproszenie do kolejnego. W CK ZAMEK tworzymy także bazę takich kontaktów, mamy świadomość obecności poszczególnych podmiotów na terenie Poznania, współpracujemy również z organizacjami z całej Polski. Pojedyncze osoby, grupy nieformalne i organizacje stają się dla instytucji ekspertkami i ekspertami w przypadkach koniecznych konsultacji projektów i zmian w CK ZAMEK. Ale również CK ZAMEK staje się dla nich możliwą przestrzenią do realizacji własnych działań (użyczenie sal, współorganizacja wydarzeń).

Wśród wieloletniej współpracy z organizacjami można wymienić: Agencja Zatrudnienia Wspomaganego BIZON, Dom Pomocy Społecznej Ugory, DPS Konarskiego, DPS Zamenhofs, Fundacja Petra Senior, Centrum Inicjatyw Senioralnych, Ukraińska Wiosna, Stowarzyszenie Osób i Rodzin na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Zrozumieć i Pomóc”, Warsztat Terapii Zajęciowej „Przylesie”, Fundacja Nordoff Robbins, Fundacja Mili Ludzie (prowadząca w 2025 roku Poznańskie Centrum Dostępności), Fundacja Szansa dla Niewidomych, Towarzystwo Osób Niesłyszących TON.

W Poznaniu funkcjonuje również grupa osób zajmujących się dostępnością w instytucjach publicznych, CK ZAMEK jest częścią tej grupy.

W tym miejscu warto zauważyć jeszcze jeden aspekt wynikający z relacji CK ZAMEK ze środowiskiem osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Tylko w tym roku instytucja została nominowana do dwóch kategorii w konkursie Łodołamacze (w kategorii: instytucja wspierająca osoby z niepełnosprawnościami oraz w kategorii: przyjazna przestrzeń/dostępność cyfrowa). We wrześniu tego roku CK ZAMEK dostał tytuł Fest Miejscówki (miejsca, które uwzględnia potrzeby osób starszych) w ramach akcji „Senioralni. Poznań”. Nasza działalność jest również rozpoznawalna na arenie międzynarodowej: program Kino bez barier oraz program teatralny zostały nominowane do Zero Project Arts Awardees 2026 jako jedne z ciekawszych działań na rzecz dostępnej kultury.

6. Jakie nowe kontakty i relacje może / chce nawiązać zespół instytucji w niedalekiej przyszłości?

Największym wyzwaniem jest utrzymanie nawiązanych relacji, pogłębianie ich, zwracanie uwagi na zmiany zachodzące w poszczególnych grupach. Nie oznacza to zatrzymania w nawiązywaniu nowych relacji. Realizacja autodiagnozy w CK ZAMEK, opracowanie strategii wdrażania dostępności, rozmowy w instytucji w szerszym zespole o dostępności pozwalają wyciągnąć jeden wniosek. Zależy nam na poprawie dostępności we wszystkich obszarach (widzenia, słyszenia, czucia, rozumienia, poruszania się) i skutecznie będziemy do tej poprawy dążyć.

7. Obecności i reprezentacji jakiej grupy osób o szczególnych potrzebach najbardziej brakuje w instytucji?

W instytucji obecne są osoby z każdej grupy osób ze szczególnymi potrzebami. Poszczególne, zróżnicowane działania w programie CK ZAMEK pozwalają na uczestnictwo w życiu instytucji osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze widzenia, słyszenia, poruszania się, rozumienia i czucia. Jak wspomniano wyżej, będziemy pogłębiać wszystkie te obszary. Jednak priorytetowo skupimy się w najbliższym czasie na poprawie dostępności w obszarze widzenia, rozumienia i

poruszania się. Dodatkowo zwrócimy szczególną uwagę na poprawę trzech etapów podróży odbiorcy: pozyskanie informacji o instytucji, poruszanie się po instytucji oraz doświadczenie w instytucji.

ZASOBY DOSTĘPNYCH TEKSTÓW KULTURY

1. **Czy w zasobach instytucji są teksty kultury dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?**
 - a) **Tak, dostępne dzięki narzędziom i usługom adaptacyjnym.**
 - b) **Tak, opracowane od początku jako dostępne.**
 - c) Nie.
 - d) Nie wiem.
2. **Jak oceniana jest przez Was liczba dostępnych tekstów kultury w instytucji?**
 - a) Dostępnych tekstów kultury nie ma.
 - b) **Jest ich za mało – oferta nie jest zadowalająca dla publiczności.**
 - c) W sam raz dla obsługi naszej publiczności o szczególnych potrzebach.
 - d) Jest ich „za dużo” – czujemy, że nie wykorzystujemy wszystkiego w pełni.
3. **Jak przechowywane są narzędzia dostępu, np. audiodeskrypcje, nagrania w języku migowym, karty w tekście łatwym do czytania, itp.?**
 - a) Tylko on-line albo jako kopie cyfrowe.
 - b) Tylko w formach tradycyjnych (fizycznych).
 - c) **I tak, i tak – w zależności od obiektu.**
 - d) Nie wiem.
4. **Czy baza dostępnych tekstów kultury albo informacje o nich są dostępne dla publiczności?**
 - a) **Tak, online.**
 - b) **Tak, w siedzibie instytucji.**
 - c) Nie.

d) Nie wiem.

5. Jakie teksty kultury są dostępne?

W obszarach widzenia, słyszenia, rozumienia, czucia, poruszania się można wskazać: niektóre materiały wideo i audiowizualne, publikacje, zdjęcia i teksty archiwalne, obiekty wystawowe, filmy, spektakle teatralne, koncerty, warsztaty, oprowadzania, debaty. W niektórych przypadkach udostępnione są one również za pomocą streamingu.

W CK ZAMEK w każdej kategorii wydarzeń można wskazać dostępne teksty kultury, jednak ich liczba nie jest wystarczająca.

6. Jakie są największe przeszkody w udostępnianiu tekstów kultury w instytucji?

Największą przeszkodą jest brak środków finansowych. Koszty tworzenia napisów, tłumaczeń, audiodeskrypcji są ogromne. Koszty streamingu i jego obsługi są również bardzo wysokie. Trudnością jest również realizacja bardzo dużej ilości wydarzeń. Brakuje także dostępnych cyfrowo tekstów kultury.

7. Podczas jakiego typu wydarzeń zespół instytucji pracuje na bazie dostępnych tekstów kultury?

Wystawy, zwiedzania, projekcje filmowe, spotkania, debaty, spektakle teatralne, warsztaty, oprowadzania.

8. Czy w otoczeniu instytucji kultury są obiekty dostępne (np. rzeźby, pomniki przyrody, budynki albo widoki i układy architektoniczne)?

Tak. W pobliżu wejścia do CK ZAMEK znajduje się pomnik kryptologów, którzy przyczynili się m.in. do rozpracowania szyfru niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma. Pomnik jest w formie metalowego, graniastosłupa foremego o podstawie trójkąta. Przy wejściu do Muzeum Powstania Poznańskiego - Czerwiec 1956 r. (siedziba muzeum jest w budynku Zamku) znajduje się obiekt złożony z 4 cyfr – 1956. Na tyłach CK ZAMEK znajduje się Ogród Zamkowy im. Ofiar Katynia i Sybiru.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Na terenie ogrodu znajduje się Pomnik Katyński. Ogród jest zarządzany przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Poznaniu.